

חנוכה (2)

האם היה צריך שמן טהור?

"כי טובים דודיך מיין (שיר השירים א', ב'), לא בגדלות או בעוצמה עסקינן, זוהי סוגיית החביבות "חביבין דברי סופרים". המצוה שכלל ישראל בעצמם תקנו חביבה לפניו יתברך יותר מכל. ומדוע? כי הם בעצמם, בניו חביביו של מקום- תקנוה. הדלקת נרות חנוכה היא מצוה מדברי סופרים. איני יודע מהו בדיוק ענין הנרות, אולם ידוע שעפ"י סתרי תורה ישנן שבע ספירות של הנהגות: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד ומלכות. וכל אלו נקראים "אור". "אור החסד", "אור הגבורה", "אור התפארת" וכו'. סוגיות שלימות של אורות. כל השפע האינסופי שהקב"ה מעניק לנו, כולו אור: גשמי ורוחני, עליון ואינסופי. ואעפ"כ הקב"ה פונה לעם ישראל, בנו אהובו ואומר לו: "יענקל"ע, תאיר גם אתה לפני!" וכי יכול אני להאיר? תמה יענקל"ע, כן עונה אביו, גם אתה יכול להאיר.

שיחות רב פינקוס זצ"ל "חנוכה"

סוף הניסים אור ולא חושך

על הפסוק בתהלים "למנצח על אילת השחר" (כב, א), דרשו חז"ל (יומא כט.), "אילת השחר", זו אסתר, ולמה נמשלה אסתר לשחר? לומר לך: מה שחר סוף כל הלילה, אף אסתר סוף כל הניסים. שואל המהרש"א: כאשר זוכים לניסים זהו מצב של אור, וכשאין ניסים זהו מצב של חושך, לפי זה אם אסתר היא סוף הניסים היו צריכים חז"ל להמשיל אותה לערב ולא לשחר, כי אחריה יבוא החושך. אומר "התכלת מרדכי": מי אמר שניסים הם בבחינת "אור"? אדרבה, כאשר הקב"ה עושה ניסים גלויים, הרי זה סימן שאין האנשים יכולים להתקיים בלעדיהם, וצריכים לחזק את אמונתם, זהו מצב של חושך. אימתי יש אור? כאשר הקב"ה אומר שאין צורך בניסים גלויים, כאשר ישראל מסוגלים להתמודד מול נסיונות קשים ולעמוד בהם ולהשאר איתנים באמונתם. זו הסיבה שהיה בחנוכה נס גדול כל כך. היו נסיונות גדולים וקשים ואף על פי כן ישראל עמדו בהם, זה האור.

וז"ל: דכל זמן שלא קיבלו עליהם תורה שבעל פה ברצון, הוצרכו לניסים לחזק האמונה, כאדם המהלך בחושך ובלילה, שצריך לסיוע אחר, לנר, מה שאין כן אחר שקיבלו בימי אחשורוש, דומה ליום, שמאיר אור התורה, וזהו שכתוב "כהיום הזה", אחר שמאירה התורה כאור יום בהיר כשמש.

ומתוך האור "חנוכה" חלק א'

כתב ה'פני יהושע (שבת כא:): באמת לא היו צריכים לשמן טהור, ועשה הקב"ה את הנס להראות להם חיבה יתירה, וז"ל: נראה דעיקר הנס לא נעשה אלא להודיע להם חיבת המקום עליהם, הואיל ונעשה להם נס שנגאלו גאולה שלימה מיד מלכות יון הרשעה, שהיו אומרים להם כתבו על קרן השור אין לכם חלק באלוקי ישראל, וגזרו כמה שמדות, ועכשיו שנגאלו נעשה להם נס גדול ששלטו בשונאיהם, לכך נעשה להם ג"כ נס זה כפי שדרשו חז"ל גבי נר המערבי, עדות לישראל שהשכינה שורה בישראל, שנתן בה שמן כמידת חברתה וממנה היה מדליק ובה היה מסיים (שבת כב:), אמנם, לאחר מיתת שמעון הצדיק, אפילו נר מערבי היה כבה. לפיכך נעשה להם נס בנרות באותן הימים שהיו עת רצון, להודיע שחזרו לחיבתן הראשונה.

ספר אוצרות התורה "חנוכה"

סעודה בחנוכה

טַבַּח טָבַח וְהָכֵן פִּי אֲתִי יֵאָכְלוּ הָאֲנָשִׁים בְּצִהָרִים (מקץ מג, טז)

כתב הרמ"א בהלכות חנוכה (סי' תרע ס"ב): יש אומרים שיש קצת מצוה בריבוי הסעודות שמרבים בחנוכה, משום שבאותם הימים היתה חנוכה המזבח. וכן כתב המגן אברהם. וכן הט"ז בשם הרש"ל שמצוה לשמוח בחנוכה, כי משמע מדברי הרמב"ם שימי שמחה הם. רמז לכך מביא המרדכי מפסוק זה: המלים "וטבוח והכין" יש בהן אותיות "חנוכה", רמז שיש לעשות סעודה בחנוכה, ופרשה זו חלה תמיד בחנוכה.

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא" פרשת מקץ

חביבים דברי סופרים

חג חנוכה, אלו ימים של העלאת אור המנורה לפניו יתברך. שותפות כביכול עמו יתברך. וכדברי הרמב"ן שנרות חנוכה רמוזים במנורת המקדש. ויש להתבונן מהי בעצם הנקודה המרכזית הטמונה במצוות ימי חנוכה. נפתח בנקודה הראשונה המתגלית לעינינו. חנוכה אינה אחת מתרי"ג מצוות, זוהי מצוה מדרבנן. כלומר הקב"ה נותן לכלל ישראל לחדש בעצמם מצוות. והרי התורה נבראה ע"י הקב"ה אלפיים שנה לפני בריאת העולם. התורה וקדושה בריך הוא חד הם. ובתורה זו נצטוינו להניח תפילין, להתפלל וכו', ואף על פי כן חביבין המצוות שאנו בניו מחדשים. וכי ניתן להבין פשר הענין? אין זה אלא כאותו ילד קטן המעניק עוגיה לאביו. חביבין דברי סופרים מדברי תורה שנאמר

כתב השו"ע (סימן תרעא ס"ז), מדליקים בביהכ"נ משום פרסומי ניסא. ובפסקי תשובות (יא) מביא בשם הב"י כמה טעמים למנהג זה. א) מפני האורחים שאין להם בית להדליק בו כמו שתיקנו קידוש בליל שבת בביהכ"נ. ב) משום פרסומי ניסא כיון שאין אנו יכולים לקיים המצווה כתיקונה ולהדליק בפתח הבית בחוץ שיד העכו"ם תקיפה. ג) כדי לפרסם הנס בפני כל העם ולסדר הברכות לפנייהם, לפי שיש בזה פרסום גדול לשמו יתברך וקידוש שמו כשמברכים אותו במקהלות, ויש בהדלקה זו משום זכר להדלקת הנרות המקדש. אף כי בזמננו ב' הטעמים הראשונים אינם מצויים, מ"מ לא בטילה התקנה ומדליקים בביהכ"נ בברכה. ואפשר שלזה הטעם נתכוין השו"ע "משום פרסומי ניסא". אכן כאמור ברמ"א, אין יוצאים ידי חובה בהדלקה זו

פסקי תשובות חלק ו'

פתגם: שליטה עצמית

ירצה האדם לשלוט על הזולת, מיד יתייצב היצר לצידו,
ירצה האדם לשלוט על עצמו, בודד יעמוד במערכה,
ואיש לא יעזור לו רב אהרן מ"מ מרדכינין

חקירה: נר חנוכה

מצוה להדליק נר חנוכה, פעולה או שהנר יהיה דולק,
תוצאה. (ברכת אברהם סוכה ליקושים עמוד רסא אות א')

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: רישא וסיפא הגאון רבי עקיבא איגר יצא בשבת לרחובה של עיר ראה יהודי עומד ומעשן סיגריה, בתוך כך ניגש יהודי אחר אל המעשן וביקש ממנו סיגריה. פנה הגאון אל השני ואמר לו בלעג מר ונוקב: ממה נפשך, אם אתה מקיים את הרישא, מדוע אינך מקיים גם את הסיפא? זקף בו הלה עינים בוהות, והגאון המשיך והסביר: חכמינו אמרו: "עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות". והנה את הרישא, עשה שבתך חול אתה מקיים יפה, ואילו את הסיפא, ואל תצטרך לבריות אינך מקיים? אתמהה!

ספר חזקוני ח"ג

חנוכה שמח!

יוצא לאור לרפואה שלימה של גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל,
רפאל יהודה בן מלכה, שמעון בן נונא, בנימין יעקב בן זוהרית
רות. לעילוי נשמת מרים בת מקנין

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון באתר www.kollel-aixlesbains.fr

הלכה היא בנר חנוכה ש"כבתה אין זקוק לה" (שבת כא.). כלומר אם הדליק נרות חנוכה וכבו בתוך חצי שעה, אין חיוב לחזור ולהדליקם. והקשה ה"בני יששכר": הרי כל ענינם של נרות החנוכה הוא פרסומי ניסא, ואם כן אדרבה, אם כבו הנרות יש להדליקם שוב, כדי לפרסם את הנס! ותירץ, שנר חנוכה מרמז לאור התורה, ומעלת התורה עולה על כל חכמות העולם. על לימוד התורה נאמר כי "אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר", וכמו שהאריך ה"חפץ חיים" לבאר שבלמוד התורה השכר הוא על עצם העמלות ולא על תוצאות הלימוד. בכל חכמות העולם האדם עוסק כדי לבוא לידי תכלית, להשיג ענין ממשי, ואם לא הגיע למה ששואף, יגיעתו היתה לריק ולאבדת הזמן תחשב. לא כן הוא זה העוסק בתורה לשמה, שאפילו לא כיון לאמתה של הלכה, הקב"ה שמח בפילפולא דאורייתא. לרמוז יסוד זה, תיקנו בנר מצווה של חנוכה, הרומז לתורה, שאפילו "כבתה", אפילו לא כיון את ההלכה שתהא מאירה ושילכו רבים לאורה, "אין זקוק לה", כיון שיש לו שכר על עצם פעולת ההדלקה, בעמל התורה ויגיעתה, כמי שמאיר לארץ כהלכה וכדת.

ומתוך האור "חנוכה" חלק א' בשם ה"בני יששכר"

פרפראות בפרשיות חנוכה

בחנוכה קוראים פרשת הנשיאים. אחד הפסוקים הוא "כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת". בפסוק זה רמז מספר הלכות של חנוכה.

כף- כף אמה. היינו, עד כ' אמה מותר להדליק

אחת- א'-ח' תדליק, כלומר תדליק כשיטת ב"ה שמוסיף והולך.

עשרה- ר"ת עד שתכלה רגל השוק.

זהב- ר"ת זמנה בצאת הכוכבים או זמנה בשקיעת החמה

מלאה- ר"ת מצוה להדליק אצל הפתח.

קטורת-ר"ת קרוב טפה רחוב תדליק.

אוצרות התורה "חנוכה" בשם ר' צבי מזידיטשוב זצ"ל

חידה לחנוכה המביא גט ממדינת הים צריך אחד לצרף עליו כדי שיהיה מקויים. מה ענין משפט זה לחנוכה? תשובה: המביא גט ממדינת הים, אם תביא את הסכום כמספר "גט" שזה 12, ממנין "הים" שזה 55, ישאר בידך 43, שזה מנין הנרות שמדליקים בחנוכה חסר אחד, ולכן "צריך לצרף אחד", כדי שיהיה מקויים, כמספר נרות חנוכה שהם 44.

ספר אוצרות התורה חנוכה בשם "תרומת הדשן"